

skulle virke, at de gjennem Laan til Husmænd, til Arbeidere og Haandværkere i Byerne ville kunne gjøre uberegnelig Nytte. Det glæder mig, som sagt, at Meningen ikke er gjennem Loven at søge at forhindre disse Sparekassers Eksistens, thi de vilde ganske vist forhindres, hvis man ikke tillod Kautionslaan eller Lignende. Jeg skal slutte med at sige, at jeg er enig med det ærede Medlem for Københavns Amts 4de Valgkreds (Hørup) i, at saaledes som § 1 er affattet, har Indenrigsministeren vistnok — hvorvidt man saa forøvrigt vil gaa i Affattelsen af § 2 — en altfor stor Myndighed; thi der er jo Intet iveien for, at der indsettes hvilket som helst Bestemmelser i Vedtægterne, som de værlende Indenrigsministre kunde finde hensigtsmæssige. Hvis man vil gaa ind paa saadanne Bestemmelser som § 2 a—d, kan man ikke berolige sig med, at den nuværende Indenrigsminister har de og de Anskuelser og vil gennemføre dem paa den og den Maade, men man maa nødvendigvis indføre i Loven anderledes betryggende Bestemmelser, saa at man er sikker paa, at hverken den ene eller den anden af de to Slags Sparekasser, som ere saa overordentlig forffjellige, ikke lide Skade; thi endskjøndt jeg har fuldstændig Tillid til, at den nuværende Indenrigsminister, efter sine Udtalelser igaar, ikke vil gaa nogen af Sparekasserne for nær, kan der dog komme Indenrigsministre, der ville gennemføre saadanne Anskuelser som dem, det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Scharling) iforgaars gjorde gjældende, og det vil efter min Anskuelse være til Udelæggelse for de store Sparekasser. Der kan komme Andre, som finde, at de smaa Sparekasser ikke give Sikkerhed nok, og som i Vedtægterne ville indføre Noget, der kan ødelægge dem. Som sagt, en større Sikkerhed maa der til. Selv de Herrer, der ville gaa ind paa disse Bestemmelser, vil jeg raade til at fiktire sig, at det ikke bliver en fuldstændig administrativ Vilkaarlighed, man her bliver underkastet.

Th. Nielsen: Det ærede Medlem, der nu talte, gik ud fra en almindelig Betragtning, som jeg ikke her skal komme nærmere ind paa. Den løb jo i Korthed saaledes, at i det Hele taget de Konervative vare helst tjente med saa stor Frihed paa det sociale og økonomiske Omraade som muligt. Jeg skal, som sagt, ikke komme nærmere ind paa det, men jeg vil ligeoverfor denne Bemærkning sige, at jeg vistnok vil komme til at staa paa et andet Standpunkt i adskillige Spørgsmaal; hvad der er Hovedsagen, er imidlertid, at vi efterhaanden kunne enes om de foreliggende Sager, og saa kan jo Theorien, forsaavidt den ikke kommer til at influere paa disse Sager, have mindre Betydning. Jeg er i dette Tilfælde saa heldig i væsentlige Henseender at kunne være i Overensstemmelse med det ærede Medlems Udtal-

lser angaaende den foreliggende Sag. Det Lovforslag, der her foreligger, har den Eiendommelighed, at næsten Alle have bedet om Udskyldning for, at de ere fremkomne med det. Kommissionen beder om Udskyldning. Den begynder med en meget udførlig Udtalelse om, at praktisk set og erfaringsmæssigt set var der ikke nogen Grund til at gaa ind paa denne Sag; senere omtaler den, hvilke store Værdier der staa i Sparekasserne, men dog først dette, at, da Sparekasserne væsentligst ere filantropiske Anstalter, bør man sørge for, at Sparekasselinstitutionen i saa Henseende kan komme til at fyldestgjøre sit Niemed. Jeg skjønner ikke bedre, end at Sparekassekommissionen staa paa samme Standpunkt som det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Scharling), at Sparekasserne ere filantropiske Anstalter. Det er fra flere Sider blevet sagt, at det ikke er Tilfældet, og det, der er blevet henpeget paa, er at der er 60 Millioner, thi det er oplyst fra anden Side, at det ikke er Tilfældet, som det staa i Sparekassekommissionens Betænkning, at det er 70 Millioner. —, der dannes af Indskud, der ere over 4,000 Kr. fra enkelte Indskydere; det er klart nok, at, naar der er henved 60 Millioner, der ere indskudte af Folk, der have indsat over 4,000 Kr., kan det ikke være filantropiske Anstalter alene i dette Ord's snævraste Forstand; men nogen Ret har dog det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds saavel som Sparekassekommissionen. Sparekasserne ere for en Del af filantropisk Oprindelse, og er det ogsaa navnlig i deres Virksomhed. Det er ikke saa, at de smaa Sparekasser allevegne ere blevne oprettede af Hensyn til Sparerne alene, det er langt fra. Men der er mange af de smaa Sparekasser, der ere blevne oprettede af Hensyn til Laanerne, idet man har havt det Formaal at skaffe de mindre Landeieendomsbesiddere omkring i Kommunerne, Husmænd og Indsiddere, som kunde trænge dels til en Driftskapital til at udføre deres Haandværk og dels til en Driftskapital til at udføre deres Landbrug, et lille Bidrag. Der er ikke saa Sparekasser, som ere opstaaede med dette Maal for Øie, og om dem kan man gjerne sige, at de ere af en Art filantropisk Oprindelse, og tillige med Hensyn til deres Virkemaade, at de fremdeles virke paa en filantropisk Maade; men derimod gjælder dette naturligtvis ikke om de større Sparekasser, der ikke alene have til Formaal, hvad man her har søgt i mine Tanker for udelukkende at gjøre gjældende, at de vare alene i Landbrugets Magt, men det er ikke Tilfældet. De første Sparekasser, nemlig By Sparekasserne, have oprindeligt trukket Landbrugernes Penge til sig og benyttet dem baade i Industriens og Handlens Interesse o. s. v., og det var vel navnlig som Modvægt mod disse, at der efterhaanden begyndte at opstaa Landbosparekasser. Saaledes er der opstaaet forffjellige Slags Sparekasser, baade nogle, der virke i filantropisk Interesse